

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 268/2018-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA] zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júla 2014, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júla 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. JUDr. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 475,05 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a päť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej, Na Priekope 174/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa žalobou podanou 20. novembra 2009 v napadnutom konaní domáha náhrady nemajetkovej ujmy v sume 181 175, 46 € z titulu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v porovnaní so sudcami vykonávajúcimi funkciu sudcu Špeciálneho súdu, ktoré malo mať podľa názoru žalobcov za následok značné zníženie ich dôstojnosti a spoločenskej vážnosti.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že nálezom sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júla 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť 16. septembra 2014, už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009. Označeným nálezom ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu konať v tejto veci bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 500 €, ako aj úhradu trov konania.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Sťažovateľ je toho názoru, že postup Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C/315/2009 porušuje jeho základné právo priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR...

Sťažovateľ je toho názoru, že postup Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C/315/2009 porušuje jeho základné právo priznané čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

1. Predmet konania pred súdom prvého stupňa je ochrana žalobcu pri nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania. Z povahy veci vyplýva, že žalobca je sústavne obeťou porušovania zásady rovnakého zaobchádzania, keď diskriminácia žalobcu pretrváva, ktorá skutočnosť si vyžaduje rýchly a účinný zásah všeobecného súdu. Z povahy veci nevyplýva skutková a právna náročnosť sporu, navyiac o náročnosti veci je predčasné uvažovať, keď súd doteraz nenariadil pojednávanie vo veci. Súdna ochrana pri nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania už patrí do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie sťažovateľa žiadnym spôsobom nevytvorilo dlhodobu situáciu, ktorá by odôvodňovala a ospravedlňovala dĺžku konania po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. 07. 2014 (ale ani predtým).

3. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky zbytočné prietahy v konaní sú následkom najmä nečinnosti súdu, nesústredenou a neefektívnou činnosťou súdu a nesprávnou činnosťou súdu.

V okolnostiach veci zbytočné prietahy sú dôsledkom nečinnosti súdu.“

Sťažovateľ sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, čo odôvodňuje takto:

„V súlade s ust. § 50 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení noviel sťažovateľ primerané finančné zadosťučinenie odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom neistoty, pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré vyplývajú z nečinnosti odporcu. Nemožno opomenúť, že vo veci súd nenariadil pojednávanie od 20. 11. 2009 (podanie žaloby), keď od podania žaloby uplynulo presne 8 rokov.

Sťažovateľ je toho názoru, že navrhovaná suma primeraného finančného zadosťučinenia je primeraná na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla zbytočnými prietahmi konajúceho súdu.

Sťažovateľ prežíva psychickú traumú spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou právnou neistotou o výsledok súdneho sporu. Traumu mu spôsobuje neriešenie jeho diskriminačného postavenia všeobecným súdom, ktoré bude mať odozvu aj v jeho sociálnom postavení z hľadiska materiálneho zabezpečenie po ukončení funkcie sudcu a tento stav pretrváva už 8 rokov, pričom odporca nerešpektuje ani príkaz ústavného súdu z 24. 07. 2014, aby konal bez zbytočných prietahov.“

Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a úhradu trov konania.

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa k nej vyjadril. Vo vyjadrení sp. zn. 1 SprV 248/2017 z 18. decembra 2017 okresný súd uviedol, že spisový materiál bol predložený ústavnému súdu vo veci sťažnosti iného účastníka napadnutého konania, a preto sa k nemu nemôže meritórne vyjadriť.

Ústavný súd nahliadnutím do predloženého spisového materiálu okresného súdu zistil, že v napadnutom konaní boli po nadobudnutí právoplatnosti nálezom sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júla 2014 vykonané tieto procesné úkony:

1. Dňa 22. augusta 2014 bola vec pridelená inému zákonnému sudcovi na základe opatrenia predsedníčky súdu z dôvodu vylúčenia predchádzajúcej sudkyne.

2. Dňa 16. júna 2015 okresný súd rozhodol o žiadostiach žalobcov o oslobodenie od súdnych poplatkov väčšine účastníkov konania tak, že väčšine z nich oslobodenie nepriznal (žalobcom v 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 17., 18., 19., 21. a 23. rade – sťažovateľ je v postavení žalobcu v 8. rade podľa záhlavia uznesenia zo 16. júla 2015, pozn.) a vo vzťahu k žalobcom v 2., 6., 11., 15. a 16. rade konanie zastavil. Žalobcovia v 17., 19. a 23. rade podali proti uzneseniam o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov odvolania, o ktorých rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 28. januára 2016 tak, že odvolaním napadnuté uznesenia potvrdil.

3. Uznesením z 29. júna 2016 okresný súd zastavil konanie o návrhu žalobcov v 4., 5. a 8. rade z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku (v záhlaví tohto uznesenia je sťažovateľ vedený pod č. 2, pozn.).

4. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 125/2016 zo 7. júna 2016 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní.

5. Žalobkyňa v 4. rade ([REDAKOVANÉ]) podala 29. júla 2016 odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením zo 16. augusta 2017 tak, že odvolaním napadnutý výrok potvrdil.

6. Okresný súd uznesením z 13. decembra 2017 rozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku vo vzťahu k žalobcom v 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 13. a v 15. rade. Sťažovateľ je podľa záhlavia uznesenia z 13. decembra 2017 žalobcom v 7. rade, pričom o jeho žalovanom nároku nebolo dosiaľ rozhodnuté a rovnako tak ani o jeho návrhu na pripustenie zmeny petitu a ani o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 268/2018 z 19. apríla 2018 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období po 16. septembri 2014 a v časti namietajúcej zbytočné priesťahy v období

do nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júna 2014 ju odmietol ako neprípustnú z dôvodu *res iudicatae*.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie po predchádzajúcej výzve ústavného súdu predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 235/2018 z 21. mája 2018 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania a zároveň sa vyjadrila k sťažnosti. Vo svojom vyjadrení predsedníčka okresného súdu v podstatnom uvádza:

„Žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy bola doručená Okresnému súdu Bratislava I dňa 20. 11. 2009... v predmetnom konaní sp. zn. 18 C 315/2009 ide o skutkovo a o právne zložitú vec, čo vyplýva aj zo samotného predmetu konania. Aj keď je nepochybné, že tunajší súd vo veci sp. zn. 18 C 315/2009 nekonal bezodkladne v období od 11. 08. 2016 do 16. 05. 2017, som toho názoru, že na celkovú dĺžku konania malo vplyv i to, že v predmetnom konaní od podania žaloby vystupoval vysoký počet strán sporu (24 žalobcov a 1 žalovaná), ktorí v priebehu konania realizovali svoje procesné práva a podávali procesné návrhy.

Dňa 20. 08. 2014 sudkyňa [REDAKOVANÉ] oznámila predsedníčke tunajšieho súdu, že podala antidiskriminačnú žalobu a že je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Dňa 21. 08. 2014 bola predmetná vec pridelená náhodným výberom sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Dňa 29. 01. 2015 tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009- 219 konanie voči žalobkyňi v 6. rade zastavil. Toho istého dňa tunajší súd vyzval dvoch žalobcov, aby dokladovali svoje majetkové pomery za účelom oslobodenia od súdnych poplatkov. Dňa 13. 02. 2015 tunajší súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Dňa 16. 07. 2015 tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-230 a uznesením č. k. 18 C 315/2009-232 žalobkyňi v 17. rade a žalobcovi v 23. rade nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Toho istého dňa tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-234 zastavil konanie voči žalobcom v 2., 11., 15. a 16. rade. Rovnako uznesením č. k. 18 C 315/2009-236 nepriznal žalobcovi v 19. rade oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením č. k. 18 C 315/2009-238 nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcom v 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 18. a 21. rade. Dňa 27. 11. 2015 tunajší súd predložil spis sp. zn. 18 C 315/2009 Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobcov v 17., 19. a 23. rade voči rozhodnutiam o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Dňa 04. 02. 2016 bol na tunajší súd vrátený spis sp. zn.

18 C 315/2009 spolu s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 01. 2016, č. k. 6 Co 574/2015-263, 6 Co 575/2015, 6 Co 576/2015, ktorým boli potvrdené uznesenia napadnuté žalobcami v 17., 19. a 23. rade. Dňa 29. 06. 2016 tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-284 zastavil konanie voči žalobcom v 4., 5. a 8. rade. Dňa 11. 08. 2016 bol daný pokyn zákonnej sudkyne pre spisovú kanceláriu na predloženie spisu vyššej súdnej úradníčke za účelom vypracovania predkladacej správy na Krajský súd v Bratislave. Dňa 16. 05. 2017 zákonná sudkyňa zistila, že nedošlo k realizácii jej pokynu spisovou kanceláriou zo dňa 11. 08. 2016 a opätovne uložila pokyn pre spisovú kanceláriu na urýchlené vykonanie nápravy. Dňa 02. 06. 2017 tunajší súd predložil spis sp. zn. 18 C 315/2009 na Krajský súd v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní žalobkyne v 4. rade proti uzneseniu o zastavení konania zo dňa 29. 06. 2016, č. k. 18 C 315/2009-284. Dňa 17. 07. 2017 bolo na tunajší súd doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17. 07. 2017, č. k. 7 Co 160/2017-313 o vylúčení sudcov. Dňa 27. 10. 2017 bol na tunajší súd vrátený spis sp. zn. 18 C 315/2009 spolu s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 08. 2017, č. k. 7 Co 160/2017-316, ktorým bolo potvrdené uznesenie o zastavení konania voči žalobkyňi v 4. rade. Dňa 09. 11. 2017 bol daný pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 08. 2017, č. k. 7 Co 160/2017-316 stranám sporu. Dňa 13. 12. 2017 tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-321 rozhodol o zastavení konania voči žalobcom v 2. až 6. rade a žalobcom v 8. až 11. rade, žalobcovi v 13. rade a žalobcovi v 15. rade. Dňa 15. 12. 2017 tunajší súd zapožičal spis sp. zn. 18 C 315/2009 Ústavnému súdu Slovenskej republiky. Dňa 31. 01. 2018 bol tunajšiemu súdu vrátený spis z Ústavného súdu Slovenskej republiky. Dňa 24. 04. 2018 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou pre spisovú kanceláriu na predloženie spisu súdnej tajomníčke za účelom vyznačenia doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na uznesení zo dňa 13. 12. 2017, č. k. 18 C 315/2009-321 a následne na predloženie spisu vyššej súdnej úradníčke na vypracovanie listiny obsahujúcej prehľad žalobcov, voči ktorým bolo konanie zastavené a ktorí v spore vystupujú. Dňa 04. 05. 2018 vyššia súdna úradníčka vypracovala prehľad žalobcov, voči ktorým bolo konanie zastavené a ktorí v spore vystupujú. Dňa 04. 05. 2018 tunajší súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-332 zastavil konanie voči ďalším žalobcom, vrátane sťažovateľa. Dňa 15. 05. 2018 vyššia súdna úradníčka zistila pochybenie v pokyne pre

spisovú kanceláriu na doručovanie uznesenia zo dňa 04. 05. 2018, č. k. 18 C 315/2009-332 a dala pokyn na opätovné doručenie predmetného uznesenia.

V tejto súvislosti si dovoľím poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 18 C 315/2009 sa nachádzal v období od 27. 11. 2015 do 04. 02. 2016 a od 02. 06. 2017 do 27. 10. 2017 na Krajskom súde v Bratislave, ktorý bol predložený tunajším súdom na rozhodnutie o opravnom prostriedku žalobcov v 4., 17., 19. a 23. rade a v období od 15. 12. 2017 do 31. 01. 2018 na Ústavnom súde Slovenskej republiky.“

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprV 235/2018 z 21. mája 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľa podaním z 1. júna 2018 oznámila ústavnému súdu, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci a k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujala toto stanovisko:

„Sťažovateľ nepovažuje svoju vec za skutkovo a právne náročnú, pretože odporca rozhoduje cca od roku 2009 o tzv. sudcovských antidiskriminačných žalobách, ktoré podalo cca 850 sudcov a nemožno tvrdiť po takmer 9 rokoch od podania žaloby, že ide o skutkovo a právne zložitú vec, keď ku dňu podania sťažnosti nebolo nariadené ani jedno pojednávanie a to i napriek tomu, že ústavný súd už prikázal súdu prvej inštancie konať bez zbytočných prieťahov.

Súd prvej inštancie dlhodobo 5 a pol roka ignoruje prejav vôle žalobcu ako pána sporu prejavenom v procesnom podaní, ktoré bolo doručené súdu 10. 12. 2012, pretože:

- nerozhodol o zmene petitu žaloby,*
- nerozhodol o žiadosti o vylúčenie veci zo spoločného konania napriek tomu, že medzi žalobcami neexistuje žiadne spoločenstvo*

Je nepravdivé tvrdenie, že vyššia súdna úradníčka dňa 15. 05. 2018 zistila pochybenie v pokyne pre spisovú kanceláriu na doručovanie uznesenia zo dňa 04. 05. 2018, pretože v skutočnosti právnej zástupkyňi sťažovateľa bolo označené uznesenie doručené na vedomie a súd následne reagoval až na upozornenie právnej zástupkyne sťažovateľa na nesprávny spôsob doručovania.

Súd prvej inštalácie zastavil konanie napriek tomu, že sťažovateľ riadne zaplatil súdny poplatok 10. 12. 2012 do podateľne pri zmene petitu žaloby, výška ktorého súdneho poplatku je plne v súlade s právnym názorom vysloveným najvyššou súdnou autoritou, odvolacím súdom ale i ústavným súdom v rozhodnutiach, ktoré sú špecifikované v sťažnosti proti uzneseniu súdu prvej inštalácie o zastavení konania.

Konanie bez zbytočných prieťahov je povinný zabezpečiť každý všeobecný súd a táto povinnosť sa vzťahuje aj na činnosť každého konajúceho sudcu. Žiaden účastník konania nie je povinný upozorňovať sudcu na jeho povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Strana konania nenesie zodpovednosť za nečinnosť konkrétneho sudcu, prípadne za organizáciu práce na súde, ktorý by mal vo veci konať.“

Zároveň si sťažovateľ uplatnil úhradu trov konania v rozsahu troch úkonov právnej služby v sume 475,05 €.

Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu a právnej zástupkyne sťažovateľa ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní v rozhodnom období došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade nemajetkovej ujmy spôsobenej nerovnakým zaobchádzaním je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov. Avšak v okolnostiach posudzovaného prípadu je dôvodný záver o skutkovej zložitosti veci, ktorá vyplýva z počtu účastníkov konania (spoločná žaloba 24 žalobcov, pozn.), s ktorým súvisí početné uplatňovanie procesných oprávnení účastníkov konania, o ktorých rozhodoval aj odvolací súd, čo objektívne prispelo k predĺženiu napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ neprispel k predĺženiu predmetného konania výraznejším spôsobom. Aktívne využívanie procesných oprávnení, ktoré má k dispozícii ako účastník konania a ktoré spôsobuje objektívne predĺženie súdneho konania (návrh na pripustenie zmeny žaloby, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a jej následné späťvzatie a uhradenie poplatku za zmenený návrh, pozn.), síce nemôže byť podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hodnotené v neprospech sťažovateľa, avšak ani okresný súd nemôže niesť zodpovednosť za skutočnosť, že v dôsledku využitia procesných oprávnení sťažovateľa objektívne došlo k predĺženiu napadnutého konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd v konaní nebol dlhodobejšie neodôvodnene nečinný, keďže rozhodoval o jednotlivých podaniach účastníkov, vykonával procesné úkony súvisiace s predložením veci odvolaciemu súdu a vo vzťahu k prevažnej väčšine účastníkov konanie zastavil. Avšak zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že vo vzťahu k sťažovateľovi okresný súd nepostupoval efektívne a koncentrovane, keďže v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebol vo vzťahu k nemu a jeho podaniam vykonaný žiaden procesný úkon a nebolo rozhodnuté ani o jeho návrhu na pripustenie zmeny petitu z 10. decembra 2012. Okresný súd konanie vo vzťahu k sťažovateľovi (až po podaní sťažnosti 29. novembra 2017, pozn.) zastavil uznesením sp. zn. 18 C 315/2009 zo 4. mája 2018 s odôvodnením, že sťažovateľ neuhradil v určenej lehote súdny poplatok za podanú žalobu, na úhradu ktorého bol vyzvaný, keďže svoju žiadosť o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vzal späť. Procesné zastavenie konania pre nesplnenie podmienky konania (nezaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu) po uplynutí obdobia viac ako 8 rokov od podania žaloby ani s ohľadom na vysoký počet účastníkov konania nemožno podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovať.

Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 8 rokov), skôr vyslovený (nálezom ústavného súdu III. ÚS 288/2014 z 24. júna 2014, pozn.) príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a zistenú neefektívnu činnosť okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo aj v posudzovanom období k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezom sp. zn. III. ÚS 288/2014 z 24. júla 2014 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezom).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 288/2014 vyslovil príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy adresovaný okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, nebolo potrebné tento príkaz opakovať v konaní o tejto sťažnosti.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd dáva do pozornosti, že významnou súčasťou zadosťučinenia sťažovateľa je už samotné deklarovanie porušenia jeho práv. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovaného prípadu najmä s ohľadom na celkovú dĺžku konania a neefektívnosť konania okresného súdu bude dôvodné a spravodlivé priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 500 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si podaním z 1. júna 2018 uplatnil nárok na úhradu trov konania v sume 475,05 € za tri úkony právnej služby.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním. Úhradu priznal za tri uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za každý úkon vykonaný v roku 2017 predstavuje sumu 147,33 €, čo spolu činí 294,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony po 8,84 €, čo spolu predstavuje sumu 312,34 €. Za tretí úkon vykonaný v roku 2018 prislúcha suma 153,50 €

a režijný paušál v sume 9,21 €. Spolu tak ústavný súd priznal úhradu trov v sume 475,05 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2018